СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
РІК L. Ч. 32. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 10-го лютого 1942. No. 32. Jersey City, N. J., Tuesday, February 10, 1942. VOL. L.
ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 -- Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

В Бурмі Здержано Японські Наступи, а Тим Самим Теж і Спробу Опанування Східньою Азією - Ленінград Буде Незабаром Звільнений з Облоги, Заповідають Совєти

СТВОРЕННЯ АМЕРИКАНСЬКО-БРИТІЙСЬКОЇ ПРОДУКЦІЙНОЇ РАДИ

ВАШИНГТОН. — Заходами урядів, американського й британського, створено у Вашингтоні, столиці Обєднаних Держав, спільну раду военних експертів, якої завданням є приспішити военні зусилля та допомогти военною продукцією всім народам, що знаходяться у війні з Державами Осі. З американців до ради входять такі особи: адм. Гаролд Р. Старк, шеф морських операцій, ґен. Джордж С. Маршал, шеф ґенерального штабу, адм. Е. Дж. Кінг, командант американської фльоти й ґен. Г. Г. Арнолд, шеф летунства. Англійці заступлені так: полевий маршал сер Джон Дил, б. шеф імперіяльного штабу, адм. сер Чарлс Литл, ґен. сер Колвил Вемис та шеф летунства А. Т. Гарис. Нова рада, що є фактично ґенеральним штабом, крім кермування військовими операціями, буде мати також нагляд над виробом та розпроділенням военної продукції. Створення цеї ради не включає Домінії Британської Імперії ані теж тих держав, які разом з Америкою та Анґлією воюють проти тоталітарних держав. Австралія та Нова Зенляндія мали домагатися участи в раді.

ФІЛЬМОВІ АРТИСТИ ДІСТАНУТЬ ВІДРОЧЕННЯ ВІД ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

ВАШИНГТОН. Ґен. Луїс Б. Гершей, директор поборової служби, заявив, що фільмова промисловість вважається рівнозначною з іншими важними ділянками держави, тому фільмові артисти будуть звільнені від військової служби. Фільма грає важну ролю в теперішній війні, тому фільмові артисти, директори, письменники, продуценти, оператори, фотоґрафи, звукові інженіри та інші техніки, яких не можна заступити на їх ділянках, а відсутність яких булаб шкідливою для фільмової промисловости, не будуть покликані до війська.

ДАЄС ХОЧЕ ЗАМКНУТИ ЯПОНЦІВ НА ЗАХІДНОМУ ПОБЕРЕЖЖІ

ВАШИНГТОН. — Комітет для розсліду не-американської діяльности, що є під головуванням конґресмена Мартина Даєса, робить старання, щоб уряд виевакував всіх японців із західного побережжа щонайменше 500 миль в глиб краю. Такі пропозиції висунені в довшому звіті комітету, що властиво є „Жовтою Книгою", в якій змальовано небезпечну діяльність японців в Америці. Як відомо, департамент справедливости вже рішив виевакувати чужинців ворожих держав, цебто німців, італійців і японців із західних стейтів, щоб запобігти евентуальній саботажевій акції з боку тих же чужинців. Даєс є за тим, щоб всіх тих ворожих чужинців примістити в концентраційних таборах.

АМЕРИКА ПРИГОТОВАНА ДО ТОТАЛЬНОЇ ВІЙНИ

ВАШИНГТОН. — Нелсон Ракефелер, координатор міжамериканських справ, заявив, що успіхи пан-американської конференції в Ріо де Жанейро поставили цілу західну півкулю на стопу тотальної війни. Майже всі американські републики здавили аґентів тоталітарних держав, позбавили їх торговельних та економічних користей та взагалі усунули всякі впливи Держав Осі на західній півкулі.

ПРИГАДУЄ РЕЄСТРАЦІЮ ВОРОЖИХ ЧУЖИНЦІВ

НЮ ЙОРК. — Посадник міста Ля Ґвардія виголосив спеціяльну радіову промову, звернену на адресу підданих Німеччини, Італії та Японії, нагадуючи їм, що їх реєстрація починається 9. лютня та буде тревати до 28. ц. м. Всі ті чужинці повинні зареєструватися в місцевих почтових урядах.

ПАНІ РУЗВЕЛТОВА КРИТИКУЄ ЧЛЕНІВ КОНҐРЕСУ

ВАШИНГТОН. — Пані Елеонора Рузвелтова, у своїй недільній радіовій промові заявила, що деякі члени Конґресу стараються знайти „жертвенних козлів" та на них скинути евентуальну відповідальність за теперішні події. Вона згадала заяву сенатора Волша, який говорив, що військові кола ніколи не домагалися, щоб Конґрес уповажнив департамент війни укріпити остров Ґвам, що тепер занятий японськими окупантами. На її думку таких заяв не повинні робити люде на високих становищах.

ЛЯ ҐВАРДІЯ ПОКИНЕ ОФІС ЦИВІЛЬНОЇ ОБОРОНИ

НЮ ЙОРК. — Посадник м. Ню Йорку Ля Ґвардія заявив, що він зрезиґнує з Офісу Цивільної Оборони протягом біжучого тижня та що він не є відповідальний за діяльність організації в останніх часах. До цеї діяльности Офісу Цивільної Оборони зачисляють назначення на важні пости фільмового актора МелвинаДоґлеса та танцюристки Мейріс Чаней. Запитаний репортерами, чи він годиться з тою критикою Офісу Цивільної Оборони, яка тепер ведеться в палаті послів, Ля Ґвардія не дав на це ніякої відповіди.

ЯПОНЦІ ПОЧАЛИ НОВИЙ НАСТУП НА ФИЛИПИНАХ

ВАШИНГТОН. — Департамент війни подає, що японці повели посилений наступ на війська ґен. МекАртура, що з подиву гідною витревалістю від тижнів здержує навалу наїздників на півострові Батаан. Рівночасно японці поновили бомбардування ключевих фортів, що бережуть вхід до Манільського Заливу. Майже без перестанку на протязі 2 годин японці обстрілювали твердині Форт Милс, Форт Гюз і Форт Френк. Одначе артилерійський вогонь не заподіяв великої шкоди американським укріпленням. Крім гого японці також поновили воздушні рейди, так, що теперішній їх наступ можна вважати початком ґенеральної офензиви проти американсько-филипинських позицій.

ЗАТОПЛЕНО НОВИЙ КОРАБЕЛЬ, ЗАЛОГА ВРЯТОВАНА

ВАШИНҐТОН. — Число кораблів, затоплених німецькими субмаринами, дійшло до 15 від 14. січня ц. р., коли департамент маринарки подав до відома, що в четвер ворожа субмарина затопила 8,403-тоновий американський тенкер „Чайна Аров" на водах Атлянтику. При затопленні не було жертв в людях, бо ціла залога в числі 37 людей врятувалася з життям. Корабель знищено двома торпедами, випущеними з субмарини в білий день.

ЕСПАНІЯ БУДЕ НЕВТРАЛЬНОЮ, КАЖЕ ПАНАМСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК

НЮ ЙОРК. — Белісаріо Поррас, панамський представник до Еспанії та Портуґалії, заявив по свому прилеті літаком з Лізбони, що Еспанія старається за всяку ціну остати невтральною в теперішньому світовому конфлікті. Він твердив, що еспанський нарід має досить війни й що ґен. Франко як може так відбиває всякі старання Німеччини та Італії втягнути Еспанію у війну проти демократичних держав.

ЯПОНЦІ СТАНУЛИ НОГОЮ НА ОСТРОВІ СІНҐАПУР

СІНҐАПУР. — Британські звідомлення з Сінґапуру говорять, що японським частинам вдалось вночи продертись через вузький пролив, що відгороджує остров Сінґапур разом з базою від решти Малайського півострова і вдалось дістатись на сінґапурську землю. Тих частин дотепер не знищено. Водночас японські віська зо всіх сторін натискають на оборонні позиції твердині Сінґапуру і виглядає, що вони розпічнуть на днях загальний наступ, щоб її взяти.

ВІЙСЬКА ҐЕН. РОМЕЛЯ СПИНЕНІ

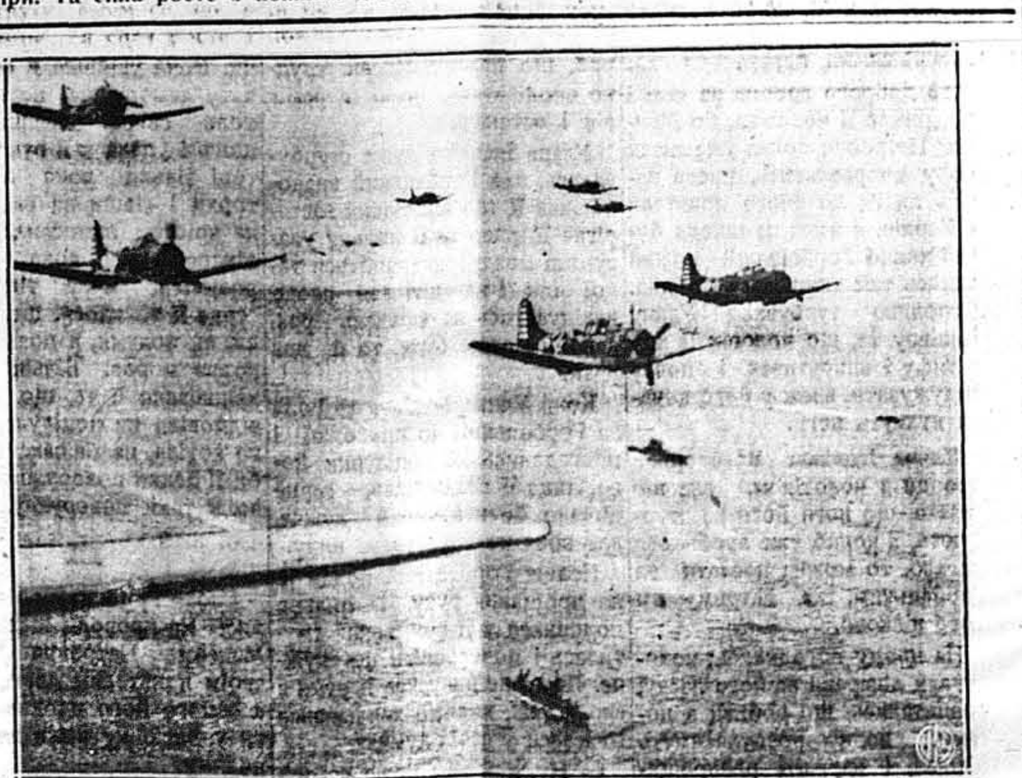
КАЇРО. — Німецькі війська під командою ґенерала Ромеля в Африці загнались аж під Ель Ґазалю, 40 миль від Тобрука і там спинились. Вони натрапили там на головні сили британців. Але чи ті британські сили заміряють розпочати тепер протинаступ проти німців, чи може задумують окопатись, невідомо. Мілітарні кола є такого погляду, що ґенерал Ромель, коли ходить про доставу военних матеріялів, знайшовся в клопоті.

ЯПОНЦІ СПИНЕНІ В БУРМІ

РАНҐУН. — Бурмський фронт, на який дуже натискають японці, а який за словами ґен. Вейвела є чи не найголовніший на цілім далекосхідним фронті, вповні видержує. Ґен. Вейвел відвідав цей фронт і після того висказався оптимістично про нього. Японці кидають великі сили, щоб передертись через ріку Солвін, але кожний раз зазнають тяжких втрат. Діставшись до Ранґуну японці моглиб перервати всі комунікації з Китаєм і водночас загрозилиб Індії.

БОМБАРДУВАННЯ НІДЕРЛЯНДСЬКИХ МАЙДАНІВ

БАТАВІЯ. — Японські літаки масово налітали летунські майдани Зєдинених Держав положені на Яві. Вони поновно бомбардували головну пристань в Сурабаї. Вони хочуть осягнути перемоги, ще заки повітряна села Зєдинених Держав прибере небезпечні для них розміри. Та сила росте з кожним днем.

ПЛАСТУНИ Й БОМБЕРИ. — Американські літаки-пластуни й бомбери слідують за ворожими кораблямя на Тихому океані. Під ними на воді три американські военні кораблі, котрих вони стережуть.

НІМЦІ ВТРАТИЛИ ЩЕ ОДНОГО ВАЖНОГО ҐЕНЕРАЛА

БЕНР. — Німецькі власти подали до прилюдного відома, що відомий технічний ґенерал Фріц Тодт згинув в летунській катастрофі на шляху до совєтського фронту. Гітлер зарядив державний похорон з усіми почестями. Ґен. Ф. Тодт був дуже добре відомий усім німцям, а також широкому світови. Це він побудував на німецько-французькій границі оборонну лінію Зіґфріда. Він також переводив величезні будови стратеґічних шляхів по Німеччині й по окупованих краях, як теж керував ріжними фортифікаціями. Під оглядом будови ріжних укріплень, стратеґічних шляхів, як теж комунікаційних і доставових сіток його уважали за „чародія". На совєтському фронті він виконував дуже важне завдання — створення сітки постачання для армії, а також керував будовою укріплень поза німецькими лініями.

РІВНЕ ОСЕРЕДКОМ НАЦІСТИЧНОЇ ПРОПАҐАНДИ

ЦІРІХ. — Новинкарська аґенція ОНА дня 8 лютого доносить: Цілий націстичний апарат пропаґанди серед українського населення німці сконцентрували в Рівнім, в якім, у звязку з тим виселено з польських і жидівських мешкань багато мешканців. Більшу частину своєї адміністраційної роботи німці виконують самі. Бо не вірять навіть українським фашистам і довіряють їм лише на нижче, стисло контрольованих становищах.

НІМЧЕННЯ ЛЬВОВА

ЦІРІХ. — Аґенція НПС 8 лютого за німецькою ґазетою „Мінхенер Нойсте Нахріхтен", доносить, що німецькі окупаційні власти прямують до цілковитого знімчення Львова в той спосіб, що усувають з міста всіх поляків і жидів. Майже всі крамниці одержали німецьких власників.

НІМЕЦЬКІ ПЛЯНИ ДЛЯ ЖИДІВ

СТОКГОЛЬМ. — Шведські ґазети з Німеччини приносять вістки, що німці виробляють тепер пляни будови величезних концентраційних таборів для жидів, куди будуть зігнані майже всі жиди з цілої Европи. Ті табори, за зрозумінням німців, булиб сталими і творилиб свого роду окрему „жидівську державу" відгороджену від решти світу кільчастими дротами. Нагляд над тою „державою" мав би німецький ідеольоґ д-р А. Розенберґ. Німці далі говорять, що їх місією буде виелімінувати з суспільного життя Европи всіх жидів. Тепер вони витворили в східно-европейських містах, зокрема в Лодзі, великі жидівські ґета, де зігнали десятки тисяч жидів До тих ґет не вільно без дозволу заходити іншим громадянам, а також жидам не вільно без дозволу виходити поза границі ґета.

СТАФОРД КРИПС ПРО ПЕРЕМОГУ СОВЄТІВ

БРИСТОЛ (Анґлія). — Недавно уступивший британський амбасадор до Совєтів, сер Стафорд Крипс, якого за комуністичні погляди викинула зо своїх рядів Партія Праці, а Консервативна партія за те саме не хоче його приняти, виголошує тепер по Анґлії промови, в яких накликає анґлійців до якнайбільшої помочи Совєтам. В Бристолю минулої неділі він виголосив промову, в якій заявив, що Совєти за рік зможуть перемогти німців, але лише під услівям, що Британія і Америка дадуть Совєтам дуже велику поміч. З весною, говорив він, німці зачнуть знов свою офензиву проти Совєтів, зокрема в напрямку Кавказу і його нафти, якої німцям так дуже брак. Це буде найкритичніша хвиля в війні демократій з Державами Осі. Коли Совєти одержать велику поміч, вони вийдуть з цього переможно. Коли ні, то впадуть і тоді Гітлер загрозить цілому Близькому Сходови.

КИТАЙ БОРЕТЬСЯ З ІНФЛЯЦІЄЮ

ЧУНКІНҐ. — Внаслідок довгої війни Китай попав в фінансові скрути і бореться з інфляцією. Деяких продуктів, зокрема тих, що приходили з Европи та Америки, так мало, що вони підскочили неймовірно на ціні. Пачка американських папіросів коштує на китайські гроші 60 китайських долярів. Один китайський доляр має нині вартість пятьох американських центів. Найгірше на тім терплять „біло-ковнірцеві" робітники, яких місячна пенсія пересічно виносить по 300 китайських долярів, а одна пара черевиків коштує два рази стільки. Пачка цукорків на кашель, що в Америці коштує пять центів, в Китаю коштує 35 кит. долярів. Пара панчіх сто дол. Китайський уряд дістав тепер від Америки 500 міліонів долярів позички і тими грішми він старатисьме скріпити свою валюту.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

З АМЕРИКИ В ОБОРОНІ УКРАЇНИ

Хто з людей, що замешкають американську півкулю, є з української крови, а прочитає те, що сказав посол Антін Глинка в канадійськім доміняльнім парляменті про український нарід і українські визвольні змагання, той цілком певно відчує ніщо інше, а глибоку пошану до Америки та ще більшу охоту жертвувати себе в її обороні. Бо деж є в світі друге таке місце, де можнаб так чесно й сміло стати в обороні права поневоленого українського народу на вільне і самостійне життя? Де є друге таке місце, де можнаб так отверто говорити про визволення України з ідейно-морального і культурного боку, але заразом і з наскрізь політичного, себто з боку міжнароднього інтересу, а зокрема з боку інтересів Великої Британії, а далі й Злучених Держав?

Як бачимо таке місце є. Тут — на американській землі. В Канаді й в нас. Бо так, як в парляментарних канадійських рекордах є записана, між іншим, ще й та нова ,знаменита, оборона права України на самостійне життя, то й в наших конгресових рекордах є теж вписана дещо подібна оборона, до якої можна зачислити хочби і ту, що її виголосив сенатор Дейвис з нагоди Конгресу Американських Українців у Вашингтоні, в травні 1940. року.

А тепер — для малого порівнання — спитаймо: А чи чути, щоб такі голоси були піднимані в націстівськім парляменті в Берліні, чи італійськім в Римі? Чи чути, щоб був там хтось такий, щоб міг відважитись сказати публично з парляментарної трибуни, що українському народови таки треба признати право мати свою власну самостійну державу? Або, нагадуюче недавнє минуле, чи був такий випадок у Лізі Націй, щоб націстівські, фашистівські, японські чи советські представники ставали коли в обороні українського народу, коли його окупанти переслідували, нацифікували, і землю, а навіть церкву, забирали? Чи відзивались представники Німеччини, Італії чи Японії, коли український нарід гинув міліонами з голоду через советський терор? Ні. Ніхто з них не обзивався ,але зате обзивались представники Канади. Обзивався теж і анґлійський парлямент, бо й там посли брали український нарід в оборону. А рекорди американського конґресу теж виказують резолюцію у цій справі.

Пригадуємо те не для нас самих, бо ми це добре знаємо. Але на те, щоб всі ми мали це на приміті, а тим самим набрали нової сили до праці для допомоги тому, щоб Америка і її програма здобули в теперішнім світовім змаганню рішальну перемогу. Бо тільки така перемога затвердить у першу чергу наші власні свободи, а далі допоможе визволитись з ярма і неволі поневоленим народам ,а між ними і українському народови. Бо коли навіть у таких складних міжнародних обставинах, у яких тепер опинились Злучені Держави і Велика Британія, можна в них видвигати теж і українську справу чесно, сміло й справедливо, як це є з промовою посла Глинки в канадійськім парляменті — то можна мати добру надію, що перемога Обєднаних Держав таки принесе світови справді „новий", бо справедливий лад.

Оздоровлююче Явище

В українсько-американських і українсько-канадійських ґазетах, без огляду на їх політичні чи релігійні погляди, можна нині зустрінутись з відрадним явищем: ті ґазети, з певними винятками, зачинають добре розуміти, що организовані напади на українське життя в цих краях є ділом темних сил, яким не залежить на добрі і безпеці Америки чи Канади, тільки на тім, аби всякі познаки українського життя і його політичної та громадської діяльности тут цілковито знищити.

Щоб осягнути своє мерзенне діло ті темні сили послугуються всіма засобами, перекручуванням фактів, а також очевидною брехнею. Ось ця очевидна брехня і ці очевидні перекручування фактів заставили наших людей і наші ґазети, що не є на услугах ворогів призадуматись над джерелами тих протиукраїнських цькувань і прийти до висновку, що тут мається до діла з „вовком", який тому впирає у наївне „ягня", що воно колотить воду, бо хоче те „ягня" проковтнути.

Тим темним силам ходить про те, щоб на американськім і канадійськім континенті роздавити всяке українське життя, здискредитувати всіх провідників, розвалити всі українські інституції, аби вони, як прийде до цього відповідна пора, не могли стануги в обороні поневоленого українського народу. Вороги визвольних змагань українського народу дивляться далеко в будуччину і заздалегідь пронюхують, що наша тутешня і канадійська еміґрація, серед даних обставин, моглаб взяти в оборону своїх покривджених братів в Европі й не допустити до того, щоб ті були предметом торгу, визиску і наруги в руках світових політичних ґенґстерів.

Щоб ударемнити це, як сказано, вони стараються вже тепер ту еміґрацію розбити, спантеличити, залякати, розігнати. В тій цілі вони використовують найчорніші штучки, включно до тих, що представляють нас усіх як „пятоколюмністів", „націстичних аґентів" і т. п. Такими словами вони називають навіть тих наших людей, які впродовж довгих літ своєї громадської діяльности поборювали німецькі впливи серед українців і все представляли німців як потенціональних ворогів визволення України. Але тими нечесними наклепами ці темні сили демаскували себе самих і заставляли всіх наших провідників призадуматись над положенням. У висліді вже нині можна завважити певне консолідування українських сил для відпертя тих нападів.

Ще недавно тої консолідації зовсім не було. Навпаки, була якась „насолода" серед наших певних політичних груп цькувати проти рідного брата, тішитись з його нещастя, втручати його в іще більшу біду, видумувати на нього ріжні шкідливі закиди, чи роздувати до неймовірних величин ті дурниці і дітвацтва, які, безперечно, деякі наші ґрупи чи одиниці таки витворювали.

Ми не одобрюємо тих дітвацтв. Навпаки, щераз їх з повною силою тавруємо. Бо ті дітвацтва це була вода на млин тих темних сил, які тільки чигали на те, аби використати їх для компромітації українства вцілости. Свідомо, чи несвідомо — припускаємо, що несвідомо — деякі наші політичні ґрупи своїми нерозважними вчинками давали замаскованим і отвертим ворогам українського народу зброю в руки, якою ті вороги нищили українську справу без розбору, в цілому.

З другого боку гідні натаврування є ті українські ґазети та особи, які, ведені внутрішньо-українською ривалізацією, роздували дітвацькі промахи певних ґруп і надавали тим промахам якесь всеукраїнське, непропорціонально велике значіння. Робота тих других ґруп нанесла не менше клопотів українським американцям, й цілій українській справі, ніж дітвацькі промахи перших ґруп. Бо темні сили, які пильно чигали на кожний наш промах, щоб нас заденунціювати владі, в своїх доносах покликались на ті українські ґрупи і ґазети, які ці промахи розбабрували і по свойому злобно [illegible]вали. Це були для них „докази". Як колись майбутний історик українського життя зачне перечитувати минулі річники наших американських ґазет, він вичитає в них чимало гидоти.

Шкодили також справі і ті українські провідники, які не вміли, чи не хотіли, передбачити подій; які думали, що війна скоро закінчиться, Америка до війни не піде й не Америка та її союзники будуть рішати про европейські справи. Ставувши на тім помилковім заключенні, вони вагались виразно поставити справу, вагались, чи треба взагалі активізувати українську політику в західній півкулі й воліли про все, що тут діялось, мовчати. Цією мовчанкою вони теж допомагали тим темним силам пацювати на нашу некористь; цією мовчанкою вони деколи викликували вражіння, що в тих закидах все таки мусить бути якась частина правди.

Нині, під тим оглядом, всі наші ґрупи і провідники починають очуюватись. Протирають очі ті, що поповняли дітвацькі промахи; і ті, що залюбки розбабрували ті промахи та пересадно побільшували їх; вкінці і ті, що рахували на скоре замирення в Европі і на ізоляцію Америки. Всі вони спонтанно, без якогось порозуміння, починають водночас оборонятись перед злочинними закидами темних сил, бо бачать, що ті злочинні закиди випливають з таких джерел, яким байдуже, чи хтось провинився супроти своєї прибраної батьківщини, чи не провинився. Темним силам ходить про те, аби в самій основі нищити ту суспільність і ті інституції, які моглиб в слушний час стати в обороні поневоленого українського народу.

Чи українсько - американська суспільність зокрема та, що знаходиться під нашими впливами, справді вороже настроєна до своєї прибраної Батьківщини і справді симпатизує з ворогами Америки — найкраще доказують ясні і незаперечні факти, а саме те, що та суспільність купує масово оборонні американські бонди. Якщоб це могло бути доказом „прихильности" супроти Гітлера, то дай Боже йому таких „прихильників" якнайбільше, а тоді він певно скаже: „З ворогами дам собі раду, але хорони мене Боже від „прихильників!".

Приготовання До Удару На Близький Схід

Останні події на московському та африканському фронтах, як теж гарячкова метушня німців в балканських краях та на Україні, вказують, що Гітлер приготовляється до весняної кампанії, зверненої проти Кавказу та Туреччини. З усіх країв, що мають ще сякий-такий звязок з Державами Осі, а це з Еспанії, Портуґалії та Полудневої Америки, наспівають вістки про воєнні приготування Німеччини на широку скалю. Це саме доносить відомий кореспондент ґазети „Ню Йорк Таймс" С. Л. Солцберґер, який по довшому побуті в Советському Союзі прибув до Єгипту.

Солцберґер пише, що до походу Німеччини на Близький Схід змушує Гітлера пекучий брак бензини, без якої є неможлива дальша сучасна війна. А ціллю його виправи будуть ці багаті нафтові поля, що є положені в трикутнику Азербейджан-Мосуль-Перський Залив.

До таких заключень, згідно з американським кореспондентом, приходить також ґенеральний штаб червоної армії, який є переконаний, що німецькі запаси бензини є на вичерпанні. Браком бензини пояснюють собі большевики також і це, що німці заперестали масові рейди на східньому фронті як теж і те, що вони відтягнули велику силу механізованих частин з боєвої лінії. Перша механізована дивізія була відтягнена зпід Ростова ще в половині листопада м. р., що уможливило марш. Тимошенкові здобуття того важного та ключевого міста. На московському фронті, цебто між Калініном і Тулою, німці мали 15 моторизованих дивізій. Підчас німецького відвороту зпід Москви німецька команда відтягнула всі ці дивізії, не числячи хіба тих, що були знищені большевиками. Згідно з заподаннями невтральних обсерваторів, лиш мала частина тих механізованих дивізій появилася досі над Середземним морем, що означає, що більшість тих дивізій відпочиває тепер, чекаючи своєї черги, щоб почати нову блискавичну війну з надходячою весною.

Лібійська кампанія марш. Ромеля, як подає Солцберґер, не вимагає надто багато бензини. Там німці уживають лиш малу частину тих запасів бензини, яких потребували на большевицькому фронті.

Тяжко передбачити, коли саме скінчаться оці запаси нафти німецької армії. На всякий випадок кінець цього року буде під тим оглядом критичним. Синтетично-ерзацова бензина не вистарчить, щоб доповнити ці запаси, які добуває Німеччина річно зо своїх копалень. Сам Гітлер згадує в свойому творі, „Майн Кампф", що Німеччина потребує цеї нафти, що видобувається на Кавказі та Близькому Сході. Підчас розгрому Польщі та в добі німецько-советської приязни, Кавказ відвідав д-р Фріц Тодт, відомий німецький конструктор шляхів (будував рівнож т. зв. „лінію Зіґфріда" на пограниччі Франції), а разом з ним багто інших німецьких спеціялістів.

Тепер німці згромадили велику масу приладів до верчення землі в Польщі, на Білорусі та Україні. Все це призначене на Кавказ, якщо тільки німецька армія зможе його здобути. Навіть, колиб при відступі большевики понищили рафінерії та копальні нафти, то, згідно з опінією нафтових експертів, при помочі модерних приладів німці таки скоро урухомилиб продукцію кавказької нафти, головно в околицях Майкопу, де її зложа знаходяться відносно неглибоко в землі.

Гітлер, пише Солцберґер, може повести подвійну офензиву: на Туреччину та з України старим шляхом через Ростов на Кавказ. Такий наступ також був би звернений проти Анґлії, бо опанування Німеччиною Ірану та Іраку вможливилиб їй стануги ногою над Перським Заливом і тим робом відгородити Індію від заходу та ще більш скомплікувати британські комунікаційні лінії. Щоб Німеччина могла використовувати здобутки України, а саме збіжжа, залізо, нафту й пр., вона мусить мати відчинені шляхи для німецьких і італійських кораблів в Чорне море, бо самий Дунай чи сухопутні шляхи через Східню Европу є абсолютно не вистарчальні. Такі великі середземно морські пристані як Фіюме, Трієст, Ґенуя, Марсель, що є нормальними центрами торговлі з Україною (Чорне море) та Кавказом, є ще далі під загрозою британської середземної фльоти та РАФ-у.

Оце є ті причини, які примушують Гітлера до весняної виправи на Близький Схід. На советському фронті, а особливо в Україні, німецька армія куди сильніше тримається біля Таганрогу (який досі в німецьких руках) як деінде. Це саме у відношенні до Криму, де большевики не роблять поступів вперед і вицофалися з Теодосії, а останньо як подають звідомлення з Лондону, їх позиції непевні й на Керченському півострові. Майже два і пів місяців тому большевицькі звідомлення доносили, що червона армія вже заняла Таганрог. Та на підмогу ґен. фон Кляйстові, що держав фронт під Таганрогом, начальна німецька команда вислала численні відділи 6. і 7. армій, які далі держать заняті позиції.

Це означає, пише Солцберґер, що німці рішені за всяку ціну вдержати побережжа Азовського й Чорного моря, бо звідтам найближче повести офензиву в напрямі Кавказу. Коли надійде весна, а німці вдержаться на своїх позиціях, то будуть тільки 100 миль від Кавказу. Це саме, коли ходить про Туреччину. Минулої весни вони мали такі перешкоди як Болгарія, Югославія та Греція, а тепер тих перешкод вже нема. Німецька армія є на турецькій границі, Болгарія майже вся змобілізована, а в Греції мають перебувати численні італійські дивізії, які також візьмуть участь в наступі на Близький Схід.

НА ВОЄННОМУ СУДІ.—Капітан Л. Е. Г. Монд, командант британського корабля „Арк Ройел", що його розбили ворожі торпеди, станув перед воєнним судом у Портсмуті. Як можна догадуватися, йому закидують якесь недбальство.

НА СЕЛІ

Повість

(49) М. ШКОЛИЧЕНКА

Коли Горбацький повернувся другого дня з міста, то, здоровкаючись з Уляною Іванівною, знову повторив свій звичайний поцілунок, але й на цей раз викликав у пані Мисачихи густий румянець. Уляна Іванівна ні того, ні цього разу, не сказала Горбацькому нічого, але задумалася знову. Розміркувавши гарненько, вона поклала собі що поцілунки ті були не зовсім ознакою польського виховання, бо їх же не було раніше, а зявилися тільки після трьох тижнів. Додумавшись до такого виводу, вона вже не сказала про це чоловікови нічого, щоб часом не потурбувати його якими небудь шкідливими для його думками і разом з тим роздумувала, чи заборонити Горбацькому отакі поцілунки, чи не звертати на них уваги, не придавати жадного значіння? Декілька разів на день спадало їй на думку таке питання і вона порішила собі не говорити нічого. Поцілунки такі, гадала вона собі, шкоди не роблять і не зроблять нікому, а сказати собі, що вони для неї образливі або неприємні, вона не могла, бо таки почувала, що виходило навпаки. Два поцілунки Горбацького зробили на неї такий вплив, що нібиб то її повага збільшилась трохи, що сама вона ніби підросла трохи в своїх очах і воля, що склонялась перед освітою та розумом Горбацького, ніби випростувалась потроху і ставала міцнійною.

Так і велось аж цілий тиждень. Нарешті Горбацький заявив Уляні Іванівні, що вже час їхати йому у місто і почав збиратись. Пані Мисачиха не затримувала його, але в душі не хотілось їй, щоби покидав він Затишок. Правда, Горбацький за місяць багато вже дечого доброго зробив на селі і підтримав її чоловіка, бо Максим Петрович почав уже після тифу поправлятись, писав навіть листи до свого приятеля в Харків, а всеж не шкода булаб колиб Горбацький пожив якийсь там тиждень, або два. Особливо турбувало Уляну Іванівну те, що чоловік її хоч з тифу і викрутився і почав видужувати, алеж у його почали пухнути ноги.

Уляна Іванівна поговорила про це з чоловіком, але він сказав, що ноги його не турбують, а колиб уже зробилося погано, то можна послати за Горбацьким, а затримувати його ніяково.

На цьому погодились; подякували лікареви за його ласку, розпитались, що робити з ногами, коли розпухатимуть більше, і нарешті розпрощались.

Горбацький побажав хорому найшвидче видужати, а Уляну Іванівну на всякий случай застеріг, що Максиму Петровичу не зовсім добре, що пухлі ноги — не що інше, як початок водянки і, після всіх хороб, що переніс Мисак, трудно сподіватись, щоб переміг він і останню.

Уляна Іванівна дуже стурбувалась, але Горбацький заспокоював її, що він тільки застерігає її, звертає її пильну увагу, що може і не трапиться такої біди, і нарешті дав слово навідуватись на тиждень раз, а коли можна буде, то й два рази.

Коли Уляна Іванівна вийшла за Горбацьким до прихожої і пригадались їй поцілунки його, лице її спалахнуло, серце почало битись трохи дужче, але вона не показувала виду.

Колиж Горбацький подав їй на прощання руку і пильно подивився у її очи, вона смутилась і почервоніла ще дужче. Лікар не випускав її руки з своєї, теж, видимо хвилювався і вагався у своїх думках.

— Ну, дай вам Боже усього найкращого! — твердо промовив Горбацький і прихилившись до Уляни Іванівни, поцілував її в губи. Він зробив це сміливо, хутко і зараз же вийшов на ґанок, а Уляна Іванівна пішла до своєї кімнати. Поцілунок в губи затуманив їй очи. Вона увійшла в свою кімнату саморушно, несвідомо і коли свічка зачепилась за щось і упала з її рук до долу, тоді тільки вона отямилась трохи і сівши на своє глибоке крісло, замислилась. Що діялось з нею, вона сама не розуміла. Чула тільки, що серце її товклося. щоки горіли, як полумя, а поза шкурою ходив мороз. Більш за все хвилювало її те, що губи її відповіли на поцілунок. Вона не хотіла, не бажала того; губи її ледви поворухнулись, але всеж таки поворухнулись...

XII.

Слова Горбацького справдились. На проводи після паски Максим Петрович побажав своїм приятелям довгого віку, а самого його прохав поховати у Затишку межи двома тополями.

На Максимові похорони посходились всі ті, що зовсім недавно ще були і на його весіллю. Приїхав також і лікар Горбацький. Деякі селяни плакали, але видно було, що співчуття їх стосувалося більше до Уляни Іванівни, ніж до покійника. Мисачиха була спокійна, мовчазна, строго-холодна і мала нахмурені брови. Голос її був здавлений і трохи різкий, коли віддавала ріжні прикази та робила розпорядки. Сліз на її очах не бачив ніхто.

Коли відбулись похорони, Уляна Іванівна в протязі кількох днів нікуди не виходила з Затишку і нікого не пускала до себе. Думали всі, що вона була слаба, а в дійсности причини були зовсім інші, — дід Омелько перевернув в її душі все і отруїв її спокій. Другого дня після похорону Максима Петровича увійшов до їдальні старий Омелько і звернувшись до Уляна Іванівни, промовив схвильованим голосом:

— Уляно Іванівно! Я маю до вас діло, — хочу перебалакати з вами на самоті.

— Добре, говори! — відповіла пані.

(Дальше буде).

ДО ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПОРОЗУМІННЯ

Як британські піддані, ми не можемо навіть допускати іншої думки, як та, що Велика Британія з своїми союзниками має війну виграти. Коли ж вона війну виграє, то й прийде до нового упорядкування світа згідно з засадами, які висловили при ріжних нагодах її провідні люди, а передовсім премієр Чорчил. На основі тих висловів можемо вже тепер сказати, що Европа має бути перебудована так, щоби не тільки ріжні народи дістали справедливість, але й щоби не було для них в будуччині потреби, ні охоти до нової війни. Якраз в цім напрямі й працюють найлучші уми Великої Британії та Злучених Держав Америки. В цім напрямі працюють найлучші уми у других народів.

З другої сторони не вимерли ще люди, які по старому думають тільки про те, аби задержати старий лад у світі, привернути старі кордони, а навіть завоювати більше територій і або наложити наново своє ярмо на народи, що бажають освободитися, або й наложити ярмо на народи, що мали досі ще якусь мірку свободи. Думають про це не тільки поодинокі люди, але мабуть і деякі уряди, що це бачуть суперечности між своїми надіями і договорами та деклараціями, які підписують під принукою Великої Британії та Злучених Держав. Від старих навичок тяжко увільнитися.

В польських часописах, що виходять в Винніпеґу, в „Часі“ і в „Ґазеті Польській“, в один час, в 1-шім числі з 1942. р. появилися однозвучні редакційні статті з тимсамим заголовком: „Скінчити з лінією Корзона“. Люди, ознакомлені з відносинами, говорять, що між поляками так само, як і між українцями, в Канаді не панує 100-процентова любов і що з окрема між „Часом“ і „Ґазетою Польською“ не панує аж така кооперація, аби вони писали для себе взаїмно редакційні статті. Якже пояснити цю однозвучну редакційну статтю з тим самим заголовком? З довголітнього досвіду знаємо, що найскорше можна це тим пояснити, що обі редакції дістали до поміщення одну й ту саму статтю від когось третього, що вважав її за потрібну. Таким добродієм для бідних редакторів буває звичайно якесь пресове, або пропаґандове бюро. І є причина до здогадів, що якраз така робота належить до пропаґандового бюра, яке удержує самий польський уряд.

Пропаґандова робота поляків могла би і нас не обходити, як би вона не відносилася до українського питання.

А згадана стаття, поміщена одночасно в двох ріжних польських часописах, якраз торкається українського питання. Стаття справді зручно оминає навіть згадку про український нарід. Вона говорить про лінію Корзона, як про лінію, яку первісно придумано „як тимчасову лінію, по яку союзні держави (тобто Велика Британія, Франція, Злучені Держави й Італія) уповажнювали в 1919. р. Польщу до управління нормальної адміністрації“. Стаття не згадує, чому саме союзні держави придумали цю тимчасову лінію. А причиною було те, що одна з 14 точок президента Вилсона, на основі яких закінчилася війна, а саме 13-та точка обіцяла відбудову польської держави, „яка має включати території, замешкалі **безперечно польським** населенням“. Поляки були раді скористати з обіцянки президента Вилсона, як довго вона була тільки теоретичною, але коли явилася практична можливість її здійснення, то зараз стали проти неї і пішли поза територію з „безперечно польським населенням“ та в теорії з **безперечно не-польським** населенням. Аби спинити цей нездоровий польський апетит, провідники мирової конференції чулися обовязаними придумати для поляків „тимчасову лінію“. Це вони зробили 8. грудня 1919. р.

Стаття не згадує також, що поляки тоді це бажання мирової конференції зігнорували і свого найбільшого добродія, президента Вилсона, зробили віроломником, приневолюючи його пійти проти своєї обіцянки про Польщу на території „з безперечно польським населенням“. Стаття стверджує, що на території на схід від лінії Корзона поляки є в меншости. Відтак вона перескакує до того, що другий раз пригадано полякам лінію Корзона 11. липня 1920. р., але не цілком по правді каже, чому воно так було. А було воно так тому, що тоді російські війська дохопили до Варшави, була небезпека, що заберуть цілу Польщу, а Велика Британія пробувала Польщу врятувати і тому запропонувала знов лінію Корзона, як границю, на якій війська мають спинитися до кінця мирових переговорів. Тоді знов так вийшло, що росіяни посередництва Великої Британії не приняли, а відтак поляки їх перемогли під Варшавою і зачали гнати назад і Ленін не бачив іншої ради, як обіцяти полякам багато більше на схід від лінії Корзона, а саме аж по Збруч.

Пропаґандова польська стаття не була би пропаґандовою, як би трималася строго історичних фактів і нічого не пропускала. Вона пригадує тільки те, чого полякам потрібно, а пригадує на те, аби заохотити передовсім самих поляків, щоби саму думку про лінію Корзона поборювали, а твердо стояли при рижській лінії, яка стояла між Росією й Польщею від осени 1920 р. до вибуху нової війни у вересні 1939. р. Що рижська лінія відтинає від етнографічної української території цілу Західну Україну з 7,000,000 українського населення, між якими поляки є меншістю (тимбільше що польське населення на тій території є наплинове, головно урядниче), і що те населення може зовсім не бажає собі бути під Польщею і може треба би йому польську владу накидати брутальною силою, це автора польської пропаґандової статті зовсім не турбує. Він розуміє справедливість тільки тоді, коли справедливість потрібна для поляків, але коли ходить про таку саму справедливість для українців, то справедливість для нього незрозуміле і навіть злочинне слово. Йому досить того, щоби відкинути геть лінію Корзона.

Статтю з осудом лінії Корзона помістили дві польські часописи в Винніпеґу. „Ґазета Польська“ пішла й далі. В тім самім числі вона помістила ще одну, але також виразно несвою статтю п. з. „Ошвабленí Українці“ (тобто „одурені українці“). Ошвабленí українці, мовляв, тим, що українська політика „ставила на німців, а останніми часами головно на Гітлєра“, одначе попеклися українці, бо німці не дали їм української держави. Висновок зо статті: для українців все таки являються великі можливости „у співпраці, опертій на взаїмній толеранції між народами польським і українським“, одначе автор статті перестерігає українців, що „в політиці треба керуватися здоровою розвагою і холодною калькуляцією, а не емоцією, що виходить з ненависти, чи неохоти до когось третього, а в цім випадку до поляків“.

На цім місці треба згадати, що „Час“ в слідуючім числі пішов ще далі. Причину до цего дала йому резолюція про українську державність, ухвалена на зїздах Союза Українців Самостійників. „Час“ витає цю резолюцію з видимим вдоволенням, що видно й з самого заголовка: „Мудра резолюція“. „Час“ вказує з нагоди цеї резолюції, що хоч двері до польсько-українського порозуміння ще не цілком отворилися“, то вже час, аби „ржу усунути і відсунути бльоки та каміння, що двері запирають“. Наводимо буквально ці слова не для полеміки, а якраз для усунення ржі та відсунення бльоків і каміння.

Позволимо собі й показати перший камінь, що запирає двері до польсько-українського, чи, як хочете, українсько-польського порозуміння. Ми завжди були переконані, що першою умовою існування України, як рівної між рівними країнами Европи, є порозуміння і згода з її найближчими сусідами. Ця згада мусить бути оперта на чесних і виразних умовах, на clara pacta, як колись називали поляки. Всякі недоговорювання, всякі хитрощі повинні бути з тих пактів виключені. Отже й коли маємо говорити про можливість порозуміння, то треба говорити отверто. Кладемо свої карти на стіл!

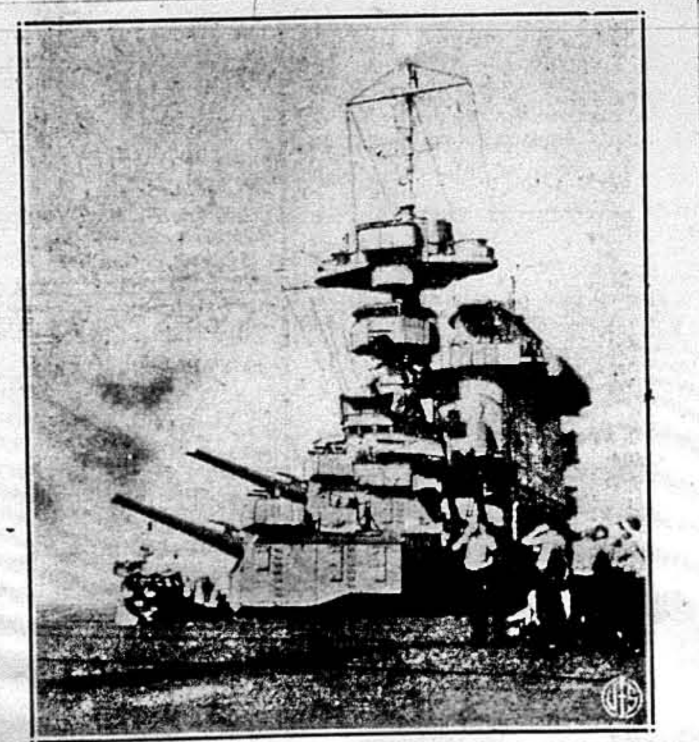
Для нас остає ще питання, чи поляки щиро бажають порозуміння з українцями. Причина цего питання така: Не тільки в статті „Скінчити з лінією Корзона“, але й в статті „Ошвабленí українці“, що є багато виразніше звернена до українців, говориться про „Східну Малопольщу“. Питаємо: Що це є? Автор рядків ходив сам до польської школи, вчився в польській школі, вчився по польськи і географії і історії, але про „східну Малопольщу“ ніколи не вчився, ніде в книжках, так шкільних, як і позашкільних не бачив про ню згадки. Мапи Польщі за кількасот літ її існування ніколи „Східної Малопольщі“ не показували. Мапи показували і книжки польські говорили про Малопольщу і вона розтягалася від чеської границі здовж Висли в сусідстві Варшави, але країну на схід від Малопольщі називали Чорна Русь, то Червона Русь, то просто Русь. Східною Малопольщею вона ніколи в історії не була і Східною Малопольщею вона тепер не є. Ця назва появилася після 1919 р., і ціль її виразна: перемінити „східну Малопольщу“ в дійсну Малопольщу. А це можливе тільки через насильне (бо інакше не можливо!) спольщення українців, які споконвіку творили населення цеї країни. Коли поляки і нині говорять ще про східну Малопольщу, то що найменше перестерігають цим українців, що їх там чекає загибіль. Невжеж це правильний підхід поляків до українців, як дійсно хочуть дійти до порозуміння і згоди з ними?

Ми знаємо про країну, яку поляки між собою називають Великопольщею. Це та країна, де є Познань, Крушвіца і Гнєзно; це колиска польської держави. Німці в 1939. р. забрали цю країну, проголосили її анексію до Німеччини і заповіли, що мають її в якнайскоршім часі наскрізь знімчити. Одначе й вони не пішли аж так далеко, як поляки в Галичині. Вони могли її ще назвати "Kleindeutschland". Може ще й так назвуть. І як би вони так назвали Великопольщу, а потім приходили до поляків і говорили їм: „Погодімся. Властиво, ви погодіться, аби Kleindeutschland оставав в наших руках і все буде добре“. Можлива річ, що поляки не вважалиб собі цего за образу, бо вони вже призвичаїлися „керуватися здоровою розвагою і холодною калькуляцією“. Українці ще так високо не розвинулися. Тому коли українцям який поляк робить пропозицію, аби з поляками погодилися, тільки нехай Галичина буде „Східною Малопольщею“, то кожний українець дивиться на це так, як би цей поляк плюнув йому в лице.

Оттакий то дивний нарід ті українці! Ніяк не можуть дійти до того, щоби „керуватись здоровою розвагою і холодною калькуляцією“, коли вони тільки полякам на користь виходять, а самим українцям ні.

Коли хочете, панове поляки, дійти до порозуміння з українцями, та насамперед усуньте з дороги цей камінь „Східної Малопольщі“, тимбільше, що це ваш власний камінь, за який українці найменшої відповідальности не приймають.

А для українців, як сказати за пословицею, не тільки світла, що через польське вікно видно... — (Канадійський „Український Голос“).

ВЕЛИКІ ГАРМАТИ американського корабля для воження літаків на патрольній службі на Тихому океані підчас вправ у стрілянні великими гарматами. Такий корабель має на переді дві батерії великих гармат, **при котрих залога сповняє службу через цілу добу.**

Як Поширюють Серед Американців Знання Про Україну?

(В тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи організацій, що будуть закуповувати книжки про Україну і українських людей для американських інституцій чи американських визначних людей).

Гемтремк, Міш. — Союз Українок Америки, **відділ 26**, переслав $12 на закупно трьох примірників „Історії України“ М. Грушевського, які призначені для: судді Найвищого Суду Френка Морфі, сенатора Прентиса і для Дітройтської Публичної Бібліотеки.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Купили Бонди Оборони.

Дочки України, 42 відділ Союзу Українок Америки, у Філядельфії, Па., купили Бонди Оборони за 500 долярів в Українськім Будівельнім Товаристві в Філядельфії.

Товариство „Дочок“ України, 42 відділ СУА., що завжди жертвувало щедро на українські народні установи в Рідній Краю й Америці, дуже радо сповнило оцей свій обовязок для Америки, як пристало на добрих громадянок цього краю.

Віримо, що й інші відділи Союзу Українок Америки підуть нашими слідами, купуючи якнайбільше Бондів Оборони.

Ірина Волянська, секр.

ТРОШКА ГУМОРУ

Бувший польський міністер і публіцист І. Матушевскі цикль своїх стать про „цілу велику і незалежну“ Польщу в „Новим Свєце“ з 5. лютого ц. р. кінчить так: „**Від віків історичною місією Польщі є власне творення осередку вільного життя для народів живучих між великими потугами: колись німецького цісарства і Туреччини, пізніше Німеччини і Росії. „Тисячлітня традиція“ польського народу — то шанування національних окремішностей тих народів, які окружають Польщу, а також співпраця з ними на засаді рівности. В тягу багатьох віків Польща вивязувалась з цього завдання щасливо. Нині — не тільки у власнім інтересі, але в інтересі загального спокою — Польща мусить піднятись її наново... Нiщо про нас без нас. І нiщо побіч** нас — **проти нас**“.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В ПАМЯТЬ БЛ. П. О. СТЕТКЕВИЧА.

„Свобода“ принесла сумну вістку, що неумолима смерть забрала мужа, батька дітям, одного з дійсно добрих синів нашого народа — бл. п. Осипа Стеткевича.

Глибоко діткнула та сумна вістка усіх, котрі знали Покійного і з ним працювали, особливо його учеників, що вийшли зпід його руки-школи. В память Покійного подаю таке:

Дня 25. жовтня 1903. року шамокінська громада вислала до краю шифкарту, а 1. січня 1904. почав уже бл. п. Осип Стеткевич у згаданій громаді свою працю як дяк, учитель і диригент.

З молодечим запалом взявся Покійний щиро до праці. Зорганізував хор і урядив величавий концерт в Опера Гавзі в честь делегатів 8. Конвенції У. Н. Союзу, котра відбувалася тоді в Шамокін, Па. Це було дня 30. травня 1904. р. Тоді теж святкував Союз 10-літню річницю свого існування. З тої нагоди відбулось величаве посвячення двох прапорів — американського і українського. Цей український прапор і до нині красується в місцевій церкві.

Покійний заложив орхестру з 30 музикантів, котра майже кожної суботи і неділі виступала в приватнім парку (на Гарфілд), де давала концерти. Вона теж ходила колядувати з хором підчас Різдвяних Свят.

Покійний працював саме в тому часі, коли то майже по всіх наших громадах в Америці розгорілась релігійна і партійна боротьба між нашими переселенцями з Угорщини і Галичини. Не минула вона і громади Шамокін. Були і тут тертя, але завдяки зрілій розвазі і політичному хистові тодішнього пароха о. Ів. Констанкевича і при всніпраці Покійного не наступило тут розбиття-роздвоєння. І тому і донині є одна церква й одна громада, до котрої належать наші люди, що прибули з Угорщини і з Галичини. Ось така єдність рідко буває по наших громадах. Заслуга в тім вище згаданих піонірів.

Покійний вложив багато праці в школу. Любив дітей. Вчив їх як батько. Бавився з ними. Для нього діти родичів з Угорщини і діти родичів з Галичини були однакові і всіх їх він рівно любив і однаково вчив. Тому і діти любили Покійного і радо спішили до школи.

Заложив бл. п. О. Стеткевич так звану „Бурсу“, до котрої ходили старші діти з гай скул, три рази в тижні, від 7. до 9. вечер. Учив їх релігії, історії, географії. Замітне те, що діти родичів з Угорщини, котрі покінчили „Бурсу“, поправно говорять по українськи, краще ніж діти родичів-лемків!

Як високо шанують тут память про Покійного, хай послужить цей факт:

Підписаний свого часу хотів зібрати інструменти музичні, щоб заложити орхестру. В одній домі сказали йому: „Жалую, що не можу віддати; хай діти тримають; то память по Стеткевичу“.

Тих кілька слів хай буде милою згадкою про те, що зерно добра і науки, засіяне Покійним, не змарнувалось, а видало обильний плід.

Хай свобідна прибрана земля буде Йому пером!

А. Дроздяк,
Шамокин, Па.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

КОШТИ ВІЙНИ В НІМЕЧЧИНІ

БЕРН. Німецький міністер фінансів, граф Кросіґ, заявив, що дотепер війна коштує Німеччину 218 біліонів марок. З того довгу є 128, а решту сплачено готівкою, стягненою з податків. Половину коштів, говорив він, німці покривають тепер, шляхом податків. Половина спаде на плечі будучим поколінням.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 146., відбудуться в неділю, 15. лютого, в годині 1:30 попол., від ч. 2965 в Робітничім Домі при Капіндер ул. Просимо всіх членів прибути на збори, бо маємо важні справи. — П. Андрушків, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Згода, від. 294., відбудуться в суботу, 14. лютого, в годині 8. вечером, в гали, де все. Просимо всіх явитись на збори і заплатити свої вкладки. Такі, що довгують попередно, най заплатять, бо в противнім разі будуть суспендовані. Може котрий з членів має знайомого, то прошу привести на збори і вписати до Союзу. За це Союз платить нагороду. — І. Король, предс.; С. Музика, кас.; Я. Салій, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. Зап. Січи, від. 75., відбудуться в неділю, 15. лютого, в год. 1. попол., в галі У. Н. Дому, при Мартін ул. Проситься членів прийти точно начас і приводіть своїх знайомих, щоби ставали в ряди нашої організації. Також хто ще не має бондів куплених, має бути готовий купити в секретаря на зборах. Також пригадується тим членам, котрі мають позичку на своїх грамотах (для їх власного добра), щоби старалися позичку звернути по своїй можности, бо коли прийде лихий час, щоби ви мали нагоду знова забезпечити себе й свою родину перед утратою обезпечення свого й своєї родини в У. Н. Союзі. Мені неприємно вам це пригадувати, але я це роблю для вашого добра, бо я бачу, що деякотрі члени байдужно відносяться до цеї справи, а коли прийде лихо, тоді нарікають самі не знають на кого. — За уряд: Петро Костирка, Іван Слупецький, Михайло Пристащ.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО НОЧЕЙ БЕЗ СВІТЛА. У Ню Йорку вже змінено світла для керування вуличного руху. На лямпи наложено покривала з тоненьким хрестом, червоним або зеленим по середині. Покищо їх уживається для спроби, чи цього вистарчає для мотористів.

Жіноча Сторінка

Жінкам, Щоб Не Забували

Зварити, помити, випрати, випрасувати, зашити, попрятати. І безліч додаткових праць цього роду, що в слівнику домашних занять годі навіть найти для них окрему назву. Чоловіки часто називають їх непотрібними, мудруючи над цим, як багато зайвої енергії витрачують жінки біля хати. Жінки знова зачисляють їх до „кручення по хаті", знаючи, що хвилю цьому було ним чищення попельнички, збирання часопису, що хтось розкинув по підлозі, чи витирання шибки, крізь яку сонце ось-що кинуло промінь, показуючи ненадійно, як дуже потребує вона, щоб бодай поспішно „переїхатись" по ній шматкою.

А кожний рід цої праці такий, що вислід її видний лиш на хвилю-дві. Ледви змита посудина після сніданку, як вже починають прибігати діти на полуденок. Знова розкладай усе та дивися, як наростає нова гора заваляних тарілок. Не довго вспіла блестіти вичищена обстановка у кімнаді, як вуличний порох з влізливістю непрошеного гостя наново позатягав усе сірою верствою...

„Боже!" зітхає жінка з досади — „коби врешті дочекати хвилі, що діти підуть на свій хліб, а чоловік перестане спішитися до праці. Може полежу хвилю довше у ранці. Може найду вільний час для себе самої, не потребуючи безупинно памятати за години, що наче хорти гонять мене від ранку до ночі!"

Але є ще інші жінки. Такі, що ніколи не нарікають на свою долю і не проміняли б своєї кухні за ніщо у світі. Такі, що піклували б своїх дітей від ранку до ночі, прибирали б безупинно хату, наче коробочку, догоджували своїй рідні, виварюючи кожної днини мов на який бенкет. Що вгадують думки своїх синків та чоловіків і біжать зо скарпитками, поки ті вспіли ще про них впімнутися. Що чепурять свої доні наче пави, самі занедбуючи свій вигляд, обходячися цим, що найдешевше і найпрактичніше.

Та для одних і других за літдесять, двацять чи кільканайцять готовиться така сама доля. Діти підуть на свій хліб, чи заложать власну родину, полишаючи родичів самих, а хату опустілою. „А ти осталася небого, і не осталося нічого з тобою дома!" — спочутливо жалів Шевченко над мамою, що після щасливих, сонящних літ материнства стрічає самітну, опустілу старість. Чи це жінка, що свої обовязки виконувала без запалу наче професію, чи ця, що вкладала у них все: розум, серце, час здібноти, гроші; для кождої під кінець така сама сіра бездільність та терпка безпотрібність.

Та нерідко буває у жінки цього віку ще надто багато життєвих сил та заінтересування, щоб сісти при печі та чекати вечора. Надто звикла вона до праці, руху, домашньої крутанини, щоб кілька тижнів чи місяців відпочинку не заспокоїли по береги її потреби безділля та спокою. Раз у тиждень, місяць, а то й рідше відвідини дітей, деколи „мувіс", чи хтось з гостиною. Дещо помочи при внучатах, чи піклування когось недужого з рідні. А між цим життєва порожнеча — свідомість, що кожний день, це крок у долину. Ціле життя була необхідною та незаступимою. Днина недуги, чи неприсутности у хаті ставала причиною домашнього безголовя та метушні цілої родини. І нагло — кінець. Здеградована до ролі людини, якій мож робити це, що їй подобається не через важність та великість своєї особи, але через непотрібність...

Правда, не надто приманчивий образок! Може хтось назве його переборщеним чи уроєним, вичисляючи декілька прикладів, де мами на старші літа жиють разом з дітьми та до останних хвиль ведуть життя повне змісту та відповідальности. Та це будуть виїмки. Непорозуміння між двома господинями у хаті — старе як світ, і досить глянути у народні пісні, щоб майже серед кожного народу подибати сліди цього, як недоцінюваною є особа свекрухи чи мами в господарстві де „головує" молода, хочби і власна дочка.

Тому сьогодня навіть самітна мати-вдова радше вибирає хочаб скромне, але своє окреме мешкання та волить бувати у дітей принагідним гостем. Та чим заповнити їй життя? Здається, що сама доля дарує їй в нагоду кілька літ, щоб зужила їх для себе самої, користала після свого вдовілля. А вона не знає, як до цього забратися!

На таку хвилину треба жінкам готовитися надовго передтим, заки вона прийде. Готовитися участю в суспільній праці, особистих позадомашних заінтересуваннях, самоосвіті чи плеканню талянів, якщо такими Бог їх наділив. Жінка, що в шістьдесятому, чи пядесятому році життя іде уперше на збори — напевно вийде з них з почуттям маловартости і ніколи не поверне удруге. Громадське вироблення учасників скорійш дасть відчути їй нездатність її віку ніж запалить її до праці. Також людина, яка доперва у цьому віці береться дошукувати смаку у літературі, чи зацікавлення у науці — ніколи не найде їх такими, щоб могли наповнити самітню хату новими, нуртуючими ідеями у місце цього життя, що з ньої вийшло.

Хата, домашне господарство — це така установа, що вже на самому поземі пересічности потрафить існувати та правильно розвиватися. Жінка, що ціле своє життя пересадно клопочеться чистістю та порядками у хаті, забуває, що ця є приміщенням для здорових людей, для яких шпитальна гигієна на кождий день є цілком зайвою. Друга знову ж, що виварює надто дбайливо та вишукано, і ізза цього не має часу для своїх особистих потреб — швидко допроваджує до цього, що свої та чужі заходять до неї лиш на це, щоб добре попоїсти...

Але буває і таке, що жінки находять деякі хатні заняття, як пр. прибирання хати, печення тіста і т. п. направду цікавими і захоплюючими. У такому випадку хай стараються зробити з них це, що американці звуть "HOBBY": допровадити до досконалости у тій цілі, щоб винести це знання поза власну хату, понисуватися ним, суперничати чи навіть зарібкувати. Тоді воно може дати жінці вдоволення через ціле життя і держати біля себе її запал та енергію навіть тоді, коли ці вже нікому іншому не будуть потрібними.

Клявдія Олесницька.

РАНЕНА. Силвія Грей, учителька з Гаваї, що прибула до Сан Дієго, Каліфорнія, оповіла, як японський літак острілював шкільний „бос", повний шкільної дітвори. Сама панна Грей кермувала „босом" і дістала пострілu в плечі й клуби, але вже виздоровіла.

Плями на скатерті, що повстали з капаючих свічок, усувається, натираючи їх насамперед смальцем або терпентиною. По кількох годинах переться скатерть в гарячих милинах.

На Тему: Чоловіки й Жінки

ЖІНКИ ЗА ЧОЛОВІКАМИ.

„Жінки записуються за мужчинами на курси летництва в авіяційній школі Нюджерзького Летничого Союзу". — доносять часописи. Курси мають на цілі зробити з учеників кваліфікованих летунів.

Як другу сторону тої медалі можна подати факти про німецьку шпіонажу, що їх розкривається тепер на вашингтонському процесі проти шайки німецьких шпигунів. І тій „роботі" жінки брали важну, і однаково непочесну, участь.

МОЖУТЬ РЕЄСТРУВАТИ ЖІНОК.

Два конгресові комітети передбачують можливість примусової реєстрації жінок для служби в воєнних промислах.

Ця можливість виринула підчас нарад у комітетах над військовим побором. Урядові свідки-знавці признали, що, коли військовий побір мужчин забере забагато робітників з воєнних промислів і їх не дасться заступити добровільними робітниками, урядові прийдеться вжити реєстрації.

„ЛИШЕ МУЖЧИНИ".

Коли англійський уряд постановив установити комітет з чотирьох мужчин для розгляду умовин праці для жінок у трьох вітках військової служби, себто: територіяльної, морської й повітряної, жінки Англії підняли проти цього проєкту протест, чому саме до такого комітету мали би бути встановлені тільки мужчини.

Одна посолка додала замітну увагу, кажучи: Найбільше запевнення про добре становище жінок на тих службах потребують чоловіки й родичі; якжеж ці люди можуть бути заспокоєні, що уряд робить усе, що треба, коли це запевнення дають молоді мужчини на високих становищах в уряді?

ВИСОКІ ВИМОГИ.

Військовий комітет палати послів приняв однодушно законопроект Роджерса, що, як кажуть, заводить спідничковий відділ в американській армії, себто дає урядові право й обовязок завести помічні військові відділи з жінок.

Коли ґазетярі питалися капітана Жакеліни Ґотвилиґ, командантки помічного відділу, які вимоги ставиться до жінок її відділу, вона подала цілу низку цих вимогів. Отже, вік, 18 до 40 літ. Висота: 5 стіп 3 цалі або вище. Вага: відповідна до висоти; за широких у клубах не приймається. Мова: ясна, без сильного акценту; навіть ті, що говорять протяжно, як у полудневих стейтах, небажані. Ноги: сильні. Інші фізичні прикмети: добрий зір, добрий слух, добре загальне здоровля. Інші признаки: добра інтеліґенція, приємна особистість.

„Іншими словами", говорила капітан, „кандидатка має бути активна, скора, інтеліґентна, здібна приноровлюватися до нових обставин".

ЖИТТЯ В ВІЙНУ.

Центральний відділ жіночої орґанізації „Уай-Доблю-Сі-Ей" у Брукліні, Ню Йорк, завів в себе навчання, як жити підчас війни.

Курс починається 16. лютого й буде обіймати такі питання, як: ведення хати, одіння, заняття, розривка, — все те підчас воєнного стану.

ЖІНКИ ДО ПОЛІЦІЇ.

Відділ нюйорської міської колеґії для вишколу цивільної служби приняв на курс для вишколу поліцаїв 12 кандидаток. На курс зголосилося було 30, але нюйорська міська комісія цивільної служби приняла з них лише 12.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЛОРЕЙН, О. — Місячні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 50., відбудуться 15. лютого, в годині 1. пополудні, в гали 2545 Іст 33. Стр. Проситься членів прийти на ці збори, бо є деякі справи до полагодження. — М. Шемчик, секр.

LACKAWANNA, N. Y. — Branch 475 of the U. N. A. will hold their meeting Sunday, February 15th, at 2:00 P. M. at 134 Holland Ave., Lackawanna, N. Y. — Catherine Boyko, Sec.

МОНЕСЕН, ПА. — Збори Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 338., відбудуться в неділю, 15. лютого, в годині 2. по обіді, в Українській Гали на 2. вул., 213 Скунмекер Ев. Проситься всіх членів прийти й вшовнити свої довги, бо хто не заплатить, буде суспендований. — За уряд: Михайло Коваль, предс.; Павло Янковський, кас.; Микола Куць, секр.

ГЕЙЗЛЕТОН, ПА. — На річнім мітінґу Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85., дня 18. січня ухвалено: 1) котрий член не вирівнае довг за рік 1941. в січни, буде суспендований; 2) закупити Бонд на $25 для помочи в теперішній війні; 3) мітінґи будуть відбуватися в Українській Гали, 74 Лаур улиця, в 1. неділю по 15. 4) вибрано уряд на 1942: В. Шипула, предс.; М. Процько, заст.; О. Костюк, секр.-кас.; С. Глинявський, рек. секр.; контрольори: Григорій Петрівський, Н. Війтишин, Мих. Поливка. Наступний мітінґ відбудеться ще один раз в Юній Гол, в неділю, 15. лютого, в 1. годині пополудні. — За уряд: В. Шипула, предс.; О. Костюк, секр.-кас.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 31. січня 1942. помер у Бостоні, Масс., член відділу 238. У. Н. Союзу,

МИКОЛА ДОВГАНЧУК.

Смерть наступила несподівано, коли він їхав по нашім старім звичаю, з о. В. Каськовим з йорданською водою. На розі вулиці Довганчук упав. О. Каськів хотів піднести, але він віддав Богу духа.

Покійний родився в Чернівцях на Буковині. До У. Н. Союзу вписався в році 1923. Був примірним членом. Все дбав про розвій Батька Союзу.

Був добрим батьком і виховав своїх дітей свідомими українцями. Був примірним і жертволюбним громадянином, при українській православній церкві був дяком через кільканацять років аж до останньої хвилі.

Оставив жену Марію, синів: Ярослава і Івана, дочок: Юлію, Ольгу й Олену.

Похорон відбувся в вівторок, 3. лютого, з української прав. церкви.

Хай прибрана земля буде Йому пером!

Н. Давискиба, секр.

Дня 2. лютого 1942. помер у Вунсокет, Р. Ай., довголітний член Тов. Запорозька Січ, від. 206. У. Н. Союзу,

ДМИТРО МЕЛЬНИК.

Покійний походив зо села *Кокошинці, повіт Скалат, Галичина.*

Похорон відбувся в четвер, 5. лютого, при участи родини, знайомих і членів Тов. Запорозької Січи. Тлінні останки відпроваджено до української *гр.-катол.* церкви св. *Михаїла;* а потім на місце вічного спочинку.

Земля Йому пером!

І. Кокольський, секр.

ТАРЗАН, ч. 501. Тверда барієра.

Сторожі з настороженими списами стояли непорушно, певні, що Зеля таки мусить зупинитись перед їх загрозою.

Зеля знала штучки нетрів. Вона бігла прямо на них. Та в останній хвилині вона несподівано скрутила в бік і побігла до муру.

Перескочивши мур вона знайшлась на подвірі, на якім були розставлені дві лінії королівської сторожі, що пильнувала палати.

Кількох з першої лінії відразу відкололись від решти і побігли на зустріч Зелі. Але їм зброя перешкаджала і Зеля їх виминула.